
Kyrkomötet
Ekumenikutskottets betänkande 2016:2

Oberoende eller ömsesidigt beroende – en kritisk studie av nationalkyrkan

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2016:18 *Oberoende eller ömsesidigt beroende – en kritisk studie av nationalkyrkan*. Utskottet välkomnar motionens önskan om kontinuerlig reflektion över Svenska kyrkans identitet som del i en världsvid, universell kyrka, om ömsesidighet och vad den konkret kan betyda. Utskottet menar att det motiven efterfrågar ständigt pågår i de lokala, nationella och internationella sammanhang där Svenska kyrkan finns och verkar. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18, punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2016:18 av Bertil Murray och Leif Nordlander, Oberoende eller ömsesidigt beroende – en kritisk studie av nationalkyrkan

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att allvarligt pröva hur Svenska kyrkan i sina beslutsstrukturer, sin finansiella och materiella förvaltning, sin teologiska bearbetning och sitt andliga liv ska gestalta det ömsesidiga beroende som bör synliggöras i relation till övriga lutherska kyrkor.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att allvarligt pröva hur Svenska kyrkan i sina beslutsstrukturer, sin finansiella och materiella förvaltning, sin teologiska bearbetning och sitt andliga liv ska gestalta ett ömsesidigt beroende i relation till den gemensamma kristenheten.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i Lutherska världsförbundet ta initiativ till att förbundet utvecklas till en mer förpliktigande gemenskap när det gäller såväl den andliga som den materiella förvaltningen.

Bakgrund

I inledningstexten till Fjortonde avdelningen: Svenska kyrkans relationer till andra kyrkor och samfund i kyrkoordningen beskrivs varför Svenska kyrkan söker relationer med andra kyrkor samt vilket uppdrag och vilken kallelse kyrkor i relation har. I det tredje stycket anges följande:

Kristen tro levs i olika sammanhang och därigenom skapas en rikedom av former för kyrkans liv och lära. Enheten är en gåva, att uttrycka den är en kallelse. Mångfalden blir en utmaning, när den leder till splittring och bildande av olika kyrkor. Utifrån erfarenheterna av detta har insikten vuxit fram att den kristna tron förpliktar kyrkorna att övervinna splittringen.

Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med kyrkor inom Lutherska världsförbundet (LVF), och med andra kyrkor efter särskilda överenskommelser; kyrkorna i Borgågemenskapen (Anglikanska kyrkan på de Brittiska öarna och Iberiska halvön), Iglesia Filipina Independiente, Gammalkatolska kyrkan av Utrechunionen, The Episcopal Church of America samt Evangelische Kirche Deutschland (EKD). Relationerna mellan Svenska kyrkan och ovan nämnda kyrkor konkretiseras på olika sätt beroende på önskemål och resurser. Svenska kyrkan har en aktiv relation med Iglesia Filipina Independiente genom Visby stift, genom utbytesprogrammet Ung i den världsvida kyrkan m.m. Relationerna till Den gammalkatolska kyrkan av Utrechunionen har ännu inte konkretiserats vilket även gäller för The Episcopal Church. Inom Borgå utgörs relationen av utbyte av präster och diakoner, gemensamma teologiska överläggningar m.m. Samtliga relationer kännetecknas av att kyrkorna bjuder in varandras biskopar till sina respektive högtider.

Arbetsordning för kyrkostyrelsen

Vad gäller obligatoriska överväganden för kyrkomötets beredande och verkställande organ kyrkomötet är de som nämns i *Arbetsordning för kyrkostyrelsen* (Ks 2013/1027, reviderad 2016-06-14) att den ska främja jämställdheten inom Svenska kyrkan på den nationella nivån samt verka för barnens bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. Det nämns vidare att kyrkostyrelsen regelbundet samråder med biskopsmötet, som också på kyrkostyrelsens begäran yttrar sig i teologiska och ekumeniska frågor av större vikt

Verksamhetens inriktning på nationell nivå 2017–2019

När kyrkostyrelsen i sin skrivelse 2016:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå 2017–2019* formulerar hur de avser att under perioden arbeta med sitt uppdrag att svara för Svenska kyrkans officiella relationer till andra kyrkor och samfund samt till andra religioner skriver de följande:

Verksamheten inriktas på att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, till exempel Lutherska världsförbundet (LVF), eller genom särskild ekumenisk överenskommelse, för att konkret gestalta enhet och samverkan. Bilateral ekumeniska relationer med andra kyrkor utvecklas för att öka förståelsen, bearbeta teologiska skiljaktigheter och för att lära av varandra. Medlemskap i ekumeniska organisationer stödjer gemensam bearbetning av frågor. Ekumeniskt arbete vidgar perspektiven om vad det innebär att vara

kyrka och därför är det värdefullt att söka arbetsformer som ökar engagemanget lokalt i församlingarna för ekumenik och samarbete.

Exempel på insatser är högtidlighållandet av reformationen 500 år under 2017 som genomförs ekumeniskt i samverkan med bland annat LVF, Sveriges kristna råd (SKR) och Romersk-katolska kyrkan i Sverige. Den bejakade gemenskapen med Gammalkatolska kyrkorna av Utrechunionen och Episkopala kyrkan i Amerika konkretiseras under perioden och relationen till Equmeniakyrkan utvecklas i enlighet med den planerade överenskommelsen. Kontakterna med ortodoxa och orientaliska kyrkor i Sverige bedöms få ökad betydelse för Svenska kyrkans engagemang i flyktingsituationen i Sverige, likaså i andra delar av världen, inte minst Mellanöstern. LVF genomför sin generalförsamling i Windhoek i Namibia 2017 och Konferensen för europeiska kyrkor (KEK) genomförs 2018.

Det finns ett ökat behov av att värna religionsfrihet och mänskliga rättigheter och Svenska kyrkan arbetar både i bilaterala och multilaterala relationer för detta. Kyrkostyrelsen kommer att fortsätta analysera behoven hos olika grupper i utsatta situationer och stödja samarbetspartner genom de kanaler som finns både inom verksamheten för internationell mission och diakoni och genom andra ekumeniska samarbeten.

Autonomi och gemenskap

Förhållandet mellan att vara en autonom, självständig kyrka och att som sådan ingå i en kyrkogemenskap är en mycket aktuell fråga för Lutherska världsförbundet (LVF). LVF bildades 1948 som ett ”förbund” eller ”federation” bestående av autonoma kyrkor. Under de senaste 20 åren har LVF – i olika dokument – uttryckt sin identitet mer och mer som en gemenskap, en ”communion” snarare än ett förbund eller federation. Då Evangelical Church Mekane Yesus (ECMY) bröt de officiella förbindelserna med Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) och Svenska kyrkan 2013 utmanades gemenskapstanken inom LVF. Vid sitt rådsmöte 2013 beslutade LVF att initiera en studieprocess kring frågorna om gemenskap och autonomi. Processen kommer att avslutas genom att en rapport, som bygger på medlemskyrkornas kommentarer till dokumentet *The Self-Understanding of the Lutheran Communion**, presenteras och diskuteras vid LVF:s generalförsamling i Windhoek, Namibia, i maj 2017. I Svenska kyrkan pågår en beredningsprocess kring dokumentet vilken ska resultera i en dokumentation som överlämnas till LVF i november 2016.

* (www.lutheranworld.org/content/resource-self-understanding-lutheran-communion-study-document)

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2016:18.
--

Utskottet välkomnar motionens önskan om kontinuerlig reflektion över Svenska kyrkans identitet som del i en världsvid, universell kyrka. Den kristna kyrkan är en kropp, en gränsöverskridande, global rörelse, vilket Svenska kyrkan alltid bör förhålla sig till i sina olika ställningstaganden och beslut, i enlighet med 1 Kor 12:27: *Lider en kroppsdel, så lider också alla de andra. Blir en del hedrad, så glädes sig också alla de andra.* Utskottet poängterar samtidigt att alla kyrkor finns i specifika

kontexter vilka påverkar hur kyrkan tolkar sin identitet och sitt uppdrag. Varje kyrka har till uppgift att räcka evangelium i just sitt sammanhang och i sin tid. Ömsesidighet är ett förhållningssätt vilket i kyrkan tydligast får sitt konkreta uttryck i vänstifts- och vänförsamlingsrelationer med systerkyrkor i världen, samt genom de konfessionella, internationella gemenskaper i vilken kyrkorna ingår – i Svenska kyrkans fall främst konkretiserat genom medlemskapet i Lutherska världsförbundet. I dessa sammanhang sker ömsesidiga möten och samtal där kyrkorna lyssnar till och utmanas av varandra. Där delar kyrkorna personella och finansiella resurser till stöd för det gemensamma missionsuppdraget. Utskottet menar att det motionen efterfrågar ständigt pågår i de lokala, nationella och internationella sammanhang där Svenska kyrkan finns och verkar. Utskottet föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 29 september 2016

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

Kristin Molander, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars G Linder, Anki Erdmann, Katarina Wedin, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm, Lena Klevenås, Jesper Eneroth och Göran Karlsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Stefan Hortlund, Lars Jakobsson, Victor Backström, Dan Sarkar, Elisabet Ståhlhem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Moni Höglund, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Mikael Mogren och Ragnar Persenius har deltagit i utskottets överläggningar.